

Forslag til lokal forskrift – Forskrift om utslepp frå mindre avløpsanlegg

Revisjonshistorikk

Rev	Dato	Skildring av endringa	Utarbeida av	Kontrollert av	Godkjent av
01	27.10.2025	Forslag til forskriftstekst for kommentar	Teknisk avd.	JARYST	JARYST
02	27.11.2025	Revisjon etter tilbakemeldingar	Teknisk avd.	JARYST	JARYST

I samband med utarbeiding av Kommunedelplan for Avløp 2025-2032, har Teknisk avdeling laga forslag til lokal forskrift om utslepp frå mindre avløpsanlegg.

Forskrift om utslepp frå mindre avløpsanlegg, Kvam herad, Vestland

Dato: xx.xx.20xx

Publisert:

Iverksetjing: xx.xx.20xx

Gjeld for: Kvam herad, Vestland

Heimel: LOV-1981-03-13-6-§9, FOR-2004-06-01-931-§12-6

Kunngjort: xx.xx.20xx

Korttittel: Forskrift om utslepp frå mindre avløpsanlegg, Kvam

Heimel: Fastsatt av Kvam heradstyre xx. måned 20xx, med heimel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 9 jf. forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 12-6.

§ 1. Føremål

Kommunen er lokal forureiningsmyndigheit. Forskrifta skal forenkle kommunen si sakshandsaming i samband med utslepp frå mindre avløpsanlegg, og fastsetje eigne krav til avløpsløyser som slik at omsynet til resipienten, drikkevassanlegg og brukarinteressene vert ivaretekne.

§ 2. Definisjonar:

Definisjonane i forureiningsforskrifta § 11-3 gjeld for denne forskrifta. I tillegg gjeld følgjande:

- a. *Avløpsanlegg*: Anlegg for mottak av avløpsvatn frå bustad-, fritids- og annan busetnad med innlagt vatn.
- b. *Innlagt vatn*: Vatn frå vassverk, brønn, cisterneanlegg eller liknande som gjennom røyr eller leidningar er ført innandørs.
- c. *Sanitært avløpsvatn*: Avløpsvatn som i hovudsak skriv seg frå menneska sitt stoffskifte og hushaldningsaktivitetar, medrekna avløpsvatn frå vassklosett, kjøkken, bad, vaskerom eller liknande.
- d. *Svartvatn*: Avløpsvatn frå vassklosett, eller andre kjelder der urin og/eller fekalier normalt sett vert transportert med vatn.
- e. *Gråvatn*: Avløpsvatn frå vask, dusj, badekar m.m.
- f. *Kjeldeseparering*: Gråvatn og svartvatn skal førast til separate reinseanlegg eller tank.
- g. *Rammeplan*: Ein plan som avklarar brukarinteresser, drikkevassforsyningar og forureiningssituasjonen i resipientane eller delområde. Rammeplanen skal vere utarbeidd/vurdert av firma med hydrogeologisk kompetanse. Rammeplanen skal gje retningslinjer for avløpsløyser, utsleppsverdiar og utsleppspunkt.
- h. *Hydraulisk kapasitet*: Mengde vatn som kan strøyme gjennom jord per arealeining.
- i. *Infiltrasjonskapasitet*: Mengde avløpsvatn som kan infiltrerast per arealeining.
- j. *Køyrbar veg*: Gjennomgåande veg eller blindveg som har snuplass og dessutan kurvatur, stigningstilhøve, breidd og styrke til å tåle ein tankbil for septiktømming. Om vinteren må vegen og eventuell snuplass vere brøyta, og om naudsynt, strødd. Ved tvist om kor vidt ein veg er køyrbar etter ovanståande, er kommunen sitt syn avgjerande.
- k. *Resipient*: Vassførekomst som tek imot forureiningar frå avløpsvatn. Resipient for infiltrasjonsanlegg er grunnvatn. Resipient for andre typar anlegg er overflatevatn (bekk, elv, innsjø, tjern, våtmark) eller sjø.
- l. *ADK-1-kurs*: Kurs i praktisk utføring av leidningsanlegg for vatn og avløp i samsvar med NORVAR rapport nr. 124-2002.
- m. *Etterpolering*: Med etterpolering meiner ein ekstra reinsing etter hovudreinsetrinn (som minireinseanlegg eller gråvassreinseanlegg) for å få stabilisert utsleppskvaliteten og få redusert mengda med smittestoff i utsleppsvatnet.
- n. *Minireinseanlegg*: Med minireinseanlegg meiner ein prefabrikkerte avløpsanlegg bygd for å reinse sanitært eller kommunalt avløpsvatn med dokumentert reinsegrad. Anlegga blir montert på fabrikk før levering. Reinseanlegg for gråvatn vert ikkje rekna som minireinseanlegg.

§ 3. Verkeområde for lokal forskrift

Føresegna gjeld utslepp av avløpsvatn frå bustad-, fritidsbusetnad og/eller anna busetnad/verksemd med innlagt vatn, der utsleppet ikkje kjem over 50 personeiningar (pe), jf. forureiningsforskrifta kap. 12.

Alle einingar med innlagt vatn og alle toalett-løyser med vassforbruk må søkja om løyve til utslepp.

Unnateke frå forskrifta sitt verkeområde er busetnad der avløpet skal førast til offentleg avløpsanlegg i samsvar med plan- og bygningsloven § 27-2.

§ 4. Krav til avløpsnett

Avløpsnettet skal dimensjonast, byggjast, drivast og vedlikehaldast med utgangspunkt i den best tilgjengelege teknologien og fagkunnskapen, særleg med omsyn til:

- a. Avløpsvatnet si mengd og eigenskapar.
- b. Førebygging av lekkasjar.
- c. Avgrensing av forureiningar til resipienten som følgje av overløp.

§ 5. Krav til reinseffekt/utslepps krav

Sanitært avløpsvatn med utslepp til innland/ferskvassresipientar skal minst rette seg etter følgjande krav til reinsing:

Parameter	Årleg middelvei utsléppskonsentrasjon	Tilsvarende prosent reinsegrad
Total fosfor (Tot-P)	1,0 mg/l	90 %
Organisk stoff (BOF ₅)	25 mg/l	90 %

Sanitært avløpsvatn med utslepp til sjø/fjord skal minst rette seg etter følgjande krav til reinsing:

Parameter	Årleg middelvei utsléppskonsentrasjon	Tilsvarende prosent reinsegrad
Suspendert stoff (SS)	180 mg SS/l	20 %

Der det er særskilde brukarinteresser (fiske, bading, drikkevatt osv.) som vert råka, eller der sjøresipienten er følsam for forureining, kan det stillast strengare krav.

Dersom det berre vert sleppt ut gråvatn, skal gråvatnet gå gjennomgå reinsing med godkjende reinseløsningar/krav som beskrive i § 7.

Heradet kan setja krav om etterpolering etter individuell vurdering. (f.eks. etter minireinseanlegg, gråvassreinseanlegg m.m.).

§ 6. Avløp i driftsbygningar

Det er ikkje lov å føre sanitært avløpsvatn frå WC og dusj til gjødselkjellar. Forskrifta gjeld ved nyetablering av driftsbygningar eller ved innlegging av vatn og avløp i eksisterande driftsbygningar.

§ 7. Krav til anlegg og dokumentasjon av reinsegrad

Kvart anlegg blir godkjent individuelt i samband med handsaming av utsléppssøknad.

Alle reinseanlegg skal ha dokumentasjon på at det er nytta anerkjend dimensjonering og utforming. For dei anleggstypene der VA-miljøblad/Vannstandard er tilgjengeleg, skal reinseanlegget prosjekterast og byggast etter siste versjon av desse.

Ved søknad om utsléppsløyve skal det framleggast prosjekteringsdokumentasjon, teikningar og beskriving som følgjer med utsléppssøknaden jf. § 12-4 i forureiningsforskrifta.

Dersom gjeldande dimensjoneringskriterium må fråvikast, kan utsléppssøknaden avvistast. Alternativt kan det bli gjeve mellombels utsléppsløyve på særskilde vilkår. Avløpsanlegget blir gjeve status som forsøksanlegg, og prøvetakast kvart år minimum 2 gongar årleg over ein femårsperiode. Det må då inngåast eiga avtale mellom leverandør og anleggseigar.

Slamavskiljarar skal ha dokumentasjon på at anlegget tilfredsstiller NS-EN 12566-1. For utsléppsleidning frå slamavskiljar til sjø skal det gjevast prosjekteringsdokumentasjon, teikningar og beskriving av kor djupt utsléppet skal førast under lågaste vassstand. Utsléppsleidningar skal ha vektbelastning for å sikra leidningen sin stabilitet i forhold til oppdrift, bølger, erosjon og straum.

Anlegg som krev tømning med tankbil, skal plasserast med ein maksimal avstand til køyrbar veg på 80 m. Maksimal løftehøgde mellom veg og botn av tank skal vere 8 m. Anlegg skal plasserast slik at dei kan tømmast med tankbil heile året.

Lokk i tilknytning til avløpsanlegg skal vera låsbare eller tunge lokk i betong eller støypejern som er synlege i terrenget.

Minireinseanlegg skal ha dokumentasjon på at anlegget tilfredsstiller NS-EN 12566-3.

For reinseanlegg som baserast på infiltrasjon i stadeigne lausmasser (infiltrasjonsanlegg), skal det utførast grunnundersøkingar for å dokumentere følgjande tilhøve:

- Infiltrasjonskapasitet
- Hydraulisk kapasitet
- Lausmassane sine eigenskapar som reinsemedium
- Risiko for ureining av lokale drikkevasskjelder
- Avstand til drikkevasskjelder, overflatevatn, leidningstrasèar og grunnvatn/fjell/tette lag.

Dokumentasjon av infiltrasjonsanlegg skal lagast av nøytral sakkunnig med hydrogeologisk/jordfagleg kompetanse. Med nøytral fagkyndig meinast ein person eller firma som kan vise til relevant utdanning, anerkjende kurs og praksis for å kunne dimensjonere og utforme slike anlegg.

Det er ikkje tillat å lede overskottsvæske frå toalett eller kjedeseeparert urin til gråvassreinseløysingar.

Tett tank for oppsamling av svartvatn og gråvatn kan berre unntaksvis tillatast som mellombels løysing til dømes for anleggsbrakker og liknande nye mellombelse einingar.

Tett tank skal ha dokumentasjon på at den tilfredsstiller NS 1545.

§ 8. Krav til prosjektering og utføring av reinseanlegg

Føretak som planlegg, prosjekterer eller utfører avløpsanlegg som er omfatta av denne forskrifta, skal vere godkjend i aktuelle godkjenningssområde og -klassar i medhald til plan- og bygningslova. Dette gjeld både for søknad, prosjektering, utføring og kontroll.

Reinseanlegg skal dimensjonast, byggast, drivast og vedlikehaldas slik at det har tilstrekkeleg yteevne under alle klimatiske tilhøve der som det ligg. Ved utforminga av anlegget skal det takast omsyn til variasjonar i mengde sanitært avløpsvatn i løpet av året.

For utslipp til innland/ferskvassresipientar set kommunen krav om at moglegheit for infiltrasjon av avløpsvatn skal vurderast før det tillatast andre avløpsløysningar.

Prosjektering og anleggsutføring skal utførast av føretak med nødvendig VA-teknisk kompetanse. Den som skal stå for utføringa skal kunne dokumentere ADK-1-kurs og kurs om mindre avløpsanlegg (frå Norsk Røyrsester, NIBIO, UMB eller tilsvarende).

§ 9. Krav til drift og vedlikehald

Eigar av anlegget er ansvarleg for at det vert drive og vedlikehalde slik at alle krav vert følgde.

Ved bruk av reinseløysningar som inkluderer komponentar som krev periodisk ettersyn og vedlikehald, skal anleggseigar inngå service/vedlikehaldsavtale med godkjend føretak.

Godkjende føretak kan vere leverandørar/produsentar av reinseløysingar, eller anna kvalifisert føretak. Fram til det føreligg nasjonal godkjenningssordning for service/vedlikehaldsføretak, er leverandørar/produsentar å rekne som kvalifisert føretak.

Dersom eit godkjent føretak er konkurs, eller skal/må bringast til opphøyr av annan grunn, pliktar anleggseigar å inngå avtaler med eit anna godkjend føretak.

Service/vedlikehald for følgjande anleggstypar skal minimum utførast med følgjande tidsintervall:

- Minireinseanlegg: 2 gongar pr. år.
- Våtmarksfilter/filterbedanlegg: 2 gongar pr. år.
- Prefabrikkerte gråvassanlegg: 1 gong pr. år.

Følgjande punkt skal vera regulert gjennom service/vedlikehaldsavtalen:

- a. Servicebesøk: tal besøk per år og oppgåver som skal utførast ved service, mellom anna kontroll av slammengde, tømning av slam, kontroll av vasskvalitet og alarm.
- b. Beredskapsordning som sikrar anleggseigar assistanse dersom det oppstår funksjonssvikt på anlegget.
- c. Årleg rapportering av service og slamtømming til kommunen.
- d. Levering av deler.
- e. Eventuelle andre forhold som også er av forureiningsmessig betydning for det aktuelle anlegget.

Heradet kan stille krav om service/vedlikehaldsavtale og for andre anlegg.

Service/vedlikehaldsføretak skal sende årsrapport for anlegg med service- og vedlikehaldsavtale til kommunen innan 1. mars påfølgjande år. Anleggseigar skal ha kopi av servicerapport ved utført service. På oppmoding frå kommunen pliktar også service- og vedlikehaldsføretaket å legge fram kopi av servicerapport.

Årsrapporten skal innehalde:

- Beskriving av anlegget sin tilstand.
- Omtale av driftsforhold av forureiningsmessig betydning.
- Resultat og tolking av eventuelle utførte analyser.

For avløpsanlegg med infiltrasjon i grunnen (infiltrasjonsanlegg og jordhauginfiltrasjonsanlegg) skal det gjennomførast ei tilstandsvurdering av anlegg 1 gong kvart 10. år, eller oftare ved behov.

Slamavskiljarar og tette tankar skal tømmast i samsvar med kommunal tømmeordning, eller etter eigne spesifikke vilkår i utsleppsløyva.

Minireinseanlegg skal tømmast i samsvar med kommunal tømmeordning, eller i samsvar med retningslinjer frå leverandøren. Rapportskjema for slamtømming skal fyllast ut og oppbevarast på ein eigna stad ved anlegget, til dømes i styringsskåpet.

Felles private avløpsanlegg: For alle felles private avløpsanlegg, felles utsleppsleidningar og ved utviding av eksisterande fellesanlegg, vil heradet krevje at det blir inngått skriftleg avtale om anlegget mellom eigarane.

§ 10. Særskilde utsleppsreglar for fritidsbustader

Minireinseanlegg for ein enkelt fritidsbustad, og med utslepp til innland/ferskvassresipientar tillatast ikkje.

Der fleire fritidsbustader lokalisert i same område ynskjer innlagt vatn, vert det anbefalt at desse går saman og greier ut moglegheita for ei felles avløpsløyving. For grupper av fritidsbustader (minimum 4–5 einingar) vil heradet kunna godkjenna alternative reinseleisningar for svartvatn (f.eks. minireinseanlegg) dersom det kan dokumenterast at forholda ligger til rette for det.

§ 11. Krav til rammeplan

Ved regulering av areal til bustadbusetnad i område som ikkje kan koplast til kommunalt leidningsnett, skal det utarbeidast rammeplan for vatn og avløp til fyrste gongs handsaming av reguleringsplan.

Ved regulering av areal til fritidsbusetnad, samt ved fortetting av eksisterande hyttefelt, skal det lagast rammeplan for vatn og avløp til fyrste gongs handsaming av reguleringsplan.

Rammeplanen skal sikre at eigna område for vassforsyning og lokal avløpsreinsing ikkje vert nedbygd. Rammeplanen skal godkjennast av heradet.

§ 12. Utsleppsstad

Utsleppsstad for avløpsvatn frå reinseanlegg skal lokalisast i samsvar med følgjande alternativ:

- a. utslepp til innsjø minst 2 m under lågaste vasstand.
- b. utslepp til elv/bekk med årssikker vassføring.
- c. utslepp til landbruksdrenering som leiast til elv/bekk med årssikker vassføring.
- d. utslepp til grunnen i stadeigne lausmassar.
- e. utslepp til grunnen i stadeigne lausmassar via ei anna reinseleisning.
- f. utslepp til sjø minst 10 m under lågaste vasstand.

Utsleppsstad for avløpsvatn frå reinseanlegg skal elles lokalisast og utformast slik at verknadane av utsleppet på resipienten og inngrep i naturen vert minst mogeleg, i tillegg til at konflikhtar med andre brukarinteresser vert unngått. Krav utover minimumskrav kan setjast i enkeltsaker etter vurdering av lokale tilhøve.

Det kan gjevast dispensasjon i enkeltsaker til utslepp til sjø som er mellom 0,5–10 meter under lågaste vasstand. I slike høve må lokale forhold ved utsleppstaden vurderast, samt at det må setjast strengare krav til biologisk reinsing (BOF₅).

§ 13. Lukt

Avløpsanlegget skal dimensjonerast, byggjast, driftast og vedlikehaldast på ein slik måte at omgjevnadane ikkje vert utsette for sjenerande lukt.

§ 14. Tilsyn og kontroll

Kommunen er forureiningsmyndigheit og fører tilsyn med at føresegner og vedtak som er gjort i medhald av forurensningsforskriften kapittel 12 vert følgde. Forureiningsmyndigheita har rett til, og pliktar, å utføre tilsyn med avløpsanlegga. Heradet sin kostnad for dette arbeidet vert dekt inn gjennom eit årleg tilsyns-/kontrollgebyr.

Alle reinseanlegg, bortsett frå anlegg med kun slamavskiljing som hovudreinsing og infiltrasjonsanlegg, skal ha godt tilrettelagd mogelegheit for prøvetaking på utløp. Det skal kunne analyserast på parameter det er stilt krav til i utsleppsløyve. Heradet kan etter ei tids drift, eller ved mistanke om forureining, be anleggseigar sende inn analysar som syner effekten av anlegget.

Alle prøvar skal analyserast av laboratorium som er akkreditert for dei aktuelle analysane. Analysemetodar som er nemnde i forureiningsforskrifta kapittel 11, vedlegg 2, skal nyttast. Prøvetaking, oppbevaring og konservering av avløpsprøvar skal takast i samsvar med SFT sin rettleiar TA-514 «Rettleiing for prøvetaking ved avløpsanlegg».

Heradet har sanksjonsmoglegheit dersom anlegget si yting ikkje er tilfredsstillande, samt om service- og vedlikehald er mangelfull, jf. forureiningslova.

§ 15. Iverksetjing

Forskrifta trer i kraft frå kunngjering i Norsk Lovtidend.